

POSTANOWIENIE

Dnia 9 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosław Sadowski

w sprawie z powództwa M. J.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w K.

o zapłatę

w przedmiocie wniosku powoda o wyłączenie od rozpoznania sprawy sędziów Sądu Apelacyjnego w (...): (...) oraz sędziów delegowanych do orzekania w Sądzie Apelacyjnym w (...): (...)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 9 grudnia 2020 r.,

pozostawia wniosek bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

W sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w (...), I Aca (...), powód M. J. złożył wniosek o wyłączenie od orzekania w sprawie „osób nominowanych przez tzw. nową KRS”, (...) , powołując się na to, że „nie są to sędziowie w rozumieniu przepisów unijnych”, wyłonieni zostali wbrew treści przepisów prawa, ponieważ „o ich nominowaniu decydowały osoby nominowane do KRS bez wymaganych prawem list poparcia”. M. J. wniósł także o wyłączenie od orzekania ww. sprawie sędziów delegowanych przez Ministra Sprawiedliwości do orzekania w Sądzie Apelacyjnym w (...), tj. (...). Wnioskodawca podniósł, że Konstytucja nie zna instytucji „osoby powołanej do pełnienia obowiązków sędziego”, zatem w jego ocenie nie są to sędziowie i nie mogą orzekać.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o wyłączenie sędziego skierowany do rozpoznania Sądu Najwyższego na podstawie art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. 2019, poz. 825 ze zm., dalej: u.SN) w zw. z art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020, poz. 190, dalej: ustawa nowelizująca), jako obejmujący ustalenie oraz ocenę zgodności z prawem powołania sędziego lub jego umocowania do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości, pozostawia się bez rozpoznania (art. 26 § 3 u.SN).

W myśl art. 26 § 2 u.SN do właściwości Sądu Najwyższego należy rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Ustawodawca powierzył Sądowi Najwyższemu rozpoznawanie określonej kategorii wniosków lub oświadczeń formułowanych w toku spraw rozpatrywanych przez sądy, a jednocześnie ograniczył zakres kognicji Sądu do takich, które zawierają pewien rodzaj zarzutów, tj. zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego.

Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z 8 stycznia 2020 r., I NOZP 3/19, pkt 32 podkreślił, że badanie ważności lub skuteczności aktu ustrojowego Prezydenta RP powołania sędziego oraz wynikającego z niego stosunku ustrojowego łączącego sędziego z Rzeczpospolitą Polską przez Prezydenta RP - odrębnego od stosunku służbowego - nie jest dopuszczalne w jakimkolwiek postępowaniu przed sądem lub innym organem państwowym (...). Nie jest w szczególności dopuszczalne ustalenie istnienia albo nieistnienia tego stosunku na drodze sądowej (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 listopada 2009 r., I CSK 16/09). Celem kontroli i stosowania kryteriów określonych w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 19 listopada 2019 r. w połączonych sprawach C-585/18, C-624/18 i C-625/18 jest zapewnienie rozpoznania sprawy przez sąd spełniający kryteria niezależności i bezstronności, a nie następcza kontrola aktu powołania sędziego. Kontrola ta ma charakter wstępny i następuje

na etapie uchwał Krajowej Rady Sądownictwa o rekomendowaniu sędziego, wyłącznie w sytuacji ich zaskarżenia do Sądu Najwyższego, Inaczej prowadziłoby to do naruszenia prerogatywy Prezydenta Rzeczypospolitej do powoływania sędziów, w świetle potwierdzonej także przez TSUE w wyroku z 19 listopada 2019 r. niedopuszczalności kontroli sądowej aktów ustrojowych Prezydenta Rzeczypospolitej.

W postanowieniu z 15 października 2020 r., I NWW 84/20 Sąd Najwyższy stwierdził, że brak istnienia normy prawnej stanowiącej podstawę rozstrzygnięcia przez sąd o legalności samego powołania na stanowisko sędziowskie dotyczy nie tylko procedury kontrolnej przewidzianej w art. 26 § 2 u.SN, ale także tej, którą określa art. 49 k.p.c. Z powyższych względów, uznać należy, że art. 49 k.p.c. nigdy nie mógł i nigdy nie stanowił podstawy do wyłączenia w oparciu o zarzuty kwestionujące prawidłowość powołania sędziego przez Prezydenta na podstawie art. 179 Konstytucji RP. Z tego powodu art. 26 § 3 u.SN wyznacza granicę, w jakiej Sąd Najwyższy bada zarzuty, o których mowa w art. 26 § 2 u.SN. Zarzuty te nie mogą dotyczyć oceny tego, czy dana osoba jest sędzią, a więc polegać na rozstrzygnięciu w przedmiocie przysługiwania osobie objętej wnioskiem statusu sędziowskiego. Ograniczenie to stanowi konsekwencję przewidzianej na poziomie konstytucyjnym procedury powoływania sędziów przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa (art. 179 Konstytucji) i wiąże się z rozstrzygnięciem przez ustawodawcę, że akt powołania stanowi podstawę prawno-konstytucyjnego stosunku łączącego osobę sędziego z Rzeczpospolitą Polską, który - jako taki - nie może być przedmiotem kontroli sądowej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 października 2019 r., I NOZP 2/19). O ile zatem istnieje sądowa kontrola uchwał Krajowej Rady Sądownictwa obejmujących rozstrzygnięcie w przedmiocie przedstawienia Prezydentowi RP wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziego, realizowana przez Sąd Najwyższy (art. 44 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa, Dz.U. 2019, poz. 84 ze zm.), o tyle kontrola ta jest niedopuszczalna w odniesieniu do samego aktu powołania sędziego przez Prezydenta RP.

Odnosząc powyższe uwagi do okoliczności niniejszej sprawy należy wskazać, że zgłoszony wniosek nie wskazuje, jaki wpływ na niezawisłość

i rozpoznawanie sprawy mają okoliczności powołania wskazanych we wniosku osób na stanowisko sędziego, w szczególności czy w toku postępowania nominacyjnego rekomendację wydała Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowana na podstawie przepisów ustawy z 8 grudnia 2017 r. W świetle wyroku TSUE z 19 listopada 2019 r. sama okoliczność, że sędzia został powołany w procesie nominacyjnym przeprowadzonym przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, nie uzasadnia zarzutu braku niezależności lub bezstronności, bowiem konieczne jest wystąpienie dodatkowych okoliczności i wzięcie pod uwagę ich całokształtu, w tym testu obiektywnego odbioru kwestii niezawisłości sędziego.

Wobec powyższego wniosek o wyłączenie sędziego od orzekania, sformułowany na podstawie wątpliwości co do jego statusu wynikającego z samej procedury powołania, jako niedopuszczalny, należało pozostawić bez rozpoznania, o czym Sąd Najwyższy na podstawie art. 26 § 3 u.SN, orzekł jak w sentencji.